

Vardas Pavardė: _____

Data: _____

Lietuvių kalbos namų darbai 17

Veiksmažodis – kalbos dalis, kuri reiškia asmens ar daikto veiksmą (važiuoti) arba būseną (džiūgauti, vargti). Atsako į klausimus ką veikia? Kas vyksta, darosi, atsitinka?

1. Baikite sakinius: šalia daiktavardžių parašykite po tinkamą veiksmažodį.

Ką veikia?	Kas vyksta?
Būgnininkas groja .	Žvakė gęsta .
Tėvelis	Lapai
Žvejas	Sniegas
Balerina	Obuoliai

Bendratis – nurodo veiksmą (važiuoti) arba būseną (džiūgauti, vargti), bet nenurodo nei laiko, nei asmens, nei skaičiaus. Turi priesagą (–ti).

2. Baikite sakinį parašydami kuo daugiau veiksmažodžių ir pabraukite priesagą (–ti).

Aš mėgstu _____

Veiksmažodis yra kaitomas:

1. **asmenimis** (aš, tu, jis/ji, mes, jūs, jie/jos)

Esamasis laikas:	Vienaskaita	Daugiskaita
pirmasis asmuo	Aš rašau	mes rašome
antrasis asmuo	tu rašai	Jūs rašote
trečiasis asmuo	jis/ji rašo	jie/jos rašo

2. **skaičiais** (vienaskaita, daugiskaita)

- vns.: aš rašau
- dgs.: mes rašome

3. **laikais** (esamasis, būtasis kartinis, būtasis dažninis, būsimasis)

- esamasis: aš rašau
- būtasis kartinis: aš rašiau
- būtasis dažninis: aš rašydavau
- būsimasis: aš rašysiu

4. **nuosakomis** (tiesioginė, tariamoji, liepiamoji)

- tiesioginė: veiksmas, kuris vyksta, vyko, vykdavo arba vyks (laikais), pvz.: aš rašau
- tariamoji: tariamą veiksmą, pageidavimą (asmenimis ir skaičiais, ne laikais), pvz.: rašytų
- liepiamoji: reiškia liepiamą, raginamą (skaičiais, ne laikais), pvz.: rašyk, rašykite, rašykime

Bendratis, esamasis ir būtasis kartinis laikai – pagrindinės veiksmažodžio formos.

(eiti – eina – ėjo) arba (būti – yra – buvo).

Šių žodžių kamienus reikia išmokti mintinai, nes jie dažnai skiriasi nuo bendraties formos.

Žodžiai **eiti** ir **būti** išsmenuoti esamuoju laiku:

Vienaskaita	Daugiskaita	Vienaskaita	Daugiskaita
Aš einu	Mes einame	Aš esu	Mes esame
Tu eini	Jūs einate	Tu esi	Jūs esate
Jis/ji eina	Jie/jos eina	Jis/ji yra	Jie/jos yra

3. Parašykite veiksmažodžio **būti** teisingą formą **esamajame laike** (dabar, šiuo metu).

- 1) Aš _____ lietuvis.
- 2) Mano draugo vardas _____ Tomas.
- 3) Mes visi _____ talentingi ir linksmi vaikai.
- 4) Jie _____ triukšmadariai.
- 5) Jūs _____ greiti ir stiprūs.
- 6) Tu _____ tikras draugas.

4. Išsmenuokite veiksmažodžius **tylėti, skaityti, laukti** esamuoju laiku (dabar, šiuo metu).

Vienaskaita Esamasis laikas (ką veikia?)

Aš šaukiu,

Tu šauki,

Jis/ji šaukia,

Daugiskaita

Mes šaukiame,

Jūs šaukiate,

Jie/jos šaukia,